

Doortimmerd, duurzaam, gedurfd

Verkiezingsprogramma gemeenteraad 2026 – 2030

De afgelopen jaren heeft GroenLinks veel bereikt. Een ervaren wethouder en een krachtige fractie hebben zich ingezet voor woningbouw, een groene sociale samenleving en veilig verkeer. Ook de komende vier jaar wil GroenLinks voor inwoners die betrouwbare partij zijn. Onze speerpunten zijn:

1. **Wonen:** passend voor elke levensfase
2. **Solidariteit:** we doen het samen
3. **Groen:** met zorg voor het landschap

A. Aantrekkelijk wonen voor jong en oud

Een woning is geen luxe, maar een recht

We bouwen betaalbaar, duurzaam en met oog voor leefbaarheid voor jong, oud en nieuw.

Onze aanpak:

- **1.600 nieuwe woningen tot 2040** — we gaan betaalbaar bouwen voor starters. En we bouwen appartementen zodat ouderen hun grote woningen kunnen verkopen aan jonge gezinnen. Dat doen we in grotere projecten op de volgende locaties:
 - Elzenbos Brummen
 - Pastorietuin Brummen
 - Burgersterrein Eerbeek
 - Hall (drie locaties)
 - Empe
 - De Hoven (Nieuw Baank)
 - Metelerkampweg Leuvenheim
 - Station Brummen
- **Overwaarde terug in de pot** — als gemeente betalen we fors om sociale woningen te realiseren. Woningen die vervolgens met veel overwaarde verkocht worden. Leuk voor de

eigenaar, slecht voor de gemeentekas. Maar vooral voor andere starters: die betaalbare woning is ineens weer onbereikbaar geworden. Dat gaan we veranderen. Overwaarde moet deels terugvloeien naar een fonds, waarmee we nieuwe betaalbare woningen realiseren.

- **Woningen voor iedereen** — in elk project eisen we minimaal:
 - 40% goedkope woningen (koop maximaal € 275.000 en huur maximaal € 880,-/maand)
 - 30% middenhuur/-koop woningen in elk nieuw project (koop maximaal 355.000 en huur maximaal € 1.050/maand)
- **Gevarieerd bouwen** — tiny houses, knarrenhofjes, tijdelijke woningen en woningsplitsing mogelijk maken. Concreet:
 - Pastorietuin in Brummen krijgt een Knarrenhof.
 - In Elzenbos komt een deel waar particulieren zelf woningen gaan bouwen.
 - Bouwen voor de lokale behoefte van jongeren en ouderen.
 - Ruimte voor particuliere initiatieven
- **Warm en koel bouwen** — energiezuinige woningen die koel zijn in de zomer en warm in de winter. Door lage energiekosten wordt wonen beter betaalbaar.
- **Groene buurten** — met meer bomen en ontmoetingsplekken. En kindvriendelijk met meer speelplekken.
- **Natuur- en waterinclusief bouwen** — alle nieuwbouw is gemaakt van minimaal 30% natuurlijke materialen zoals hout en vezelhenneep; liefst van lokale boeren.
 - Gevels en daken bieden ruimte aan groen.
 - Nieuwbouwprojecten krijgen gescheiden rioolstelsels, waarbij regenwater zoveel mogelijk wordt hergebruikt.
 - Opvang van hemelwater in de grond en andere maatregelen om weersextremen op te vangen op eigen terrein.

B. Een sterke en sociale samenleving

Zorg voor elkaar

We bouwen aan een gemeenschap waar jong en oud meedoet en zich gezien voelt. Voor jongeren hebben we buitengewone aandacht. Nu maakt één op de zeven jongeren gebruik van jeugdzorg. Dat betekent veel leed en dit is ook nog eens erg kostbaar. Twee belangrijke redenen om jongeren uit de zorgtrajecten te houden en goed gezond in de samenleving te krijgen. Ook blijven we investeren in culturele voorzieningen. Die houden onze gemeente levend en voorkomen eenzaamheid en problemen.

We stimuleren dit door:

- **Ruimte voor jongeren** — investeren in jongerenwerk, vrijwilligerswerk en plekken om elkaar te ontmoeten. We nemen jongeren serieus door ze te vragen welke voorzieningen zij nodig hebben.
- **Noaberschap in elk dorp** — we vormen samen onze omgeving, we helpen elkaar. We ondersteunen lokale initiatieven die solidariteit versterken. Zoals ontmoetingsplekken voor jong en oud, activiteiten en ondersteuning. En we bieden steun aan (sport)voorzieningen en verenigingen.
- **Sterker minimabeleid** — we zorgen dat iedereen, en zeker alle kinderen, kunnen meedoen. Daarom versterken we het minimabeleid en stimuleren we dat mensen ook gebruikmaken van de regelingen.
- **Meer cultuur** — we voeren de Cultuurvisie 2024–2034 uit met blijvende steun aan lokale initiatieven.

- **Sterke bibliotheek** — hart van kennis, ontmoeting en digitale vaardigheden.
- **Natuuronderwijs** — kinderen leren de natuur kennen, niet alleen van boeken maar ook in het veld. We vinden het belangrijk dat kinderboerderij De Kiboe en Dierenpark 't Goor blijven bestaan.
- **Opvang van vluchtelingen in verbinding met de samenleving** — we zijn voor opvang van mensen in nood. We laten vluchtelingen integreren met buddy's en in verenigingen en organiseren gezamenlijke activiteiten. Het uitgangspunt voor vluchtelingenopvang is kwaliteit. Kwalitatief goede opvang is de basis voor een goede integratie, elke inwoner moet mee kunnen doen en kunnen bijdragen aan de samenleving.
- **Eerlijke energietransitie** — hulp via energiecoaches, ook voor huishoudens met een kleine beurs.

C. Een groene en aantrekkelijke omgeving

Mensen, natuur en economie in balans

Iedereen waardeert onze mooie groene ruimte. Zowel in noord - zuid richting (landgoederenzone, Empese en Tondense Heide) als Oost-West (Veluwe-IJssel via alle beken) zijn er prachtige groene gebieden. Het is belangrijk die beter aan elkaar te verbinden. Dan kunnen dieren, maar ook zaden, zich beter verspreiden. Zo blijft de natuur veerkrachtig en zijn soorten in staat om zich aan te passen aan de klimaatverandering. We koesteren ons landschap en bouwen aan een leefomgeving waarin iedereen kan ademen, bewegen en genieten van groen.

Onze doelen:

- **Verbinden van onze bijzondere natuurgebieden** — door heggen, poeltjes en oevers langs beken kunnen dieren migreren tussen natuurgebieden. Concreet willen we:
 - **Natuurvriendelijke oevers** langs Oekensebeek en in het Soerens Beekdal.
 - **We planten minimaal 21 km heggen**, 1 meter heg voor elke inwoner.
 - **In de dorpen maken we groene corridors**. Bij nieuwbouw zorgen we dat platte daken altijd groene daken zijn en we stimuleren dat hallen op bedrijventerreinen een groen dak krijgen. We gaan voor 21 km² groene daken!
 - **Ongerepte natuur**: gebieden waar natuur ook echt natuur mag zijn, zonder bemoeienis of activiteiten van mensen.
 - **Biodiversiteit** in bermen door goed maaibeleid.
- **Boeren met toekomst** — eerlijke prijzen, gezonde voeding en lokale afzet. Boeren moeten ook beloond voor hun inspanning voor een mooi landschap, schoon water en schone lucht, We steunen vernieuwers als Erve Kiekenbos, Landgoed Middenbos, De Brummenaer en De Meander omdat deze koplopers inspirerend zijn in de ontwikkeling naar duurzame voedselproductie. We werken intensief samen met Coöperatie Zuidelijke IJsselvallei en Coöperatie Voedselnetwerk IJsselmarke en zetten ons in voor het vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij deze ontwikkeling.
- **Energie van ons allemaal** — zonnepanelen, batterijen en kleine windmolens mét lokaal eigenaarschap. De gemeente steunt lokale initiatieven. Voor huishoudens met een kleine beurs stellen we subsidies beschikbaar en stimuleren we dat zij daar ook gebruik van maken.
- **Weg met bestrijdingsmiddelen** — we beschermen de gezondheid van onze inwoners door de verkoop en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen te ontmoedigen en waar mogelijk te verbieden. Zowel bij particulieren als in de agrarische sector.
- **Bepaalde houtstook** — we bevorderen de gezondheid van onze inwoners door op te treden tegen overlast door het stoken van hout en kolen bij bepaalde weeromstandigheden.

- **Voedselbossen** — goed voor sociale cohesie en biodiversiteit.
- **Slim watergebruik** — regenwater verplicht de grond in bij nieuwbouw; meer ruimte voor groen in de straten, minder hitte.
- **Drinkbare IJssel** — we gaan voor een drinkbare IJssel in 2051 door lozing van vuil water via riool, beken en sloten op de IJssel tegen te gaan.
- **Natuurbestemming** — in de omgevingsvisie zetten we in op het gebruik van de bestemming natuur, zodat ruimte per definitie niet voor andere doeleinden kan worden ingezet.
- **We passen ons aan klimaatverandering** — we bevorderen dat iedereen zich bewust is van de gevolgen van klimaatverandering. Om droogteschade bij langdurige droogte en wateroverlast bij extreme buien te voorkomen moeten de Brummense beeksystemen worden aangepast.

D. Veilig en duurzaam verkeer

Iedereen veilig op weg – van kind tot senior

Het is druk op onze wegen. Er wordt soms hard gereden en vrachtverkeer rijdt op plekken waar je het niet wilt hebben. Fietzers en voetgangers hebben vaak geen eigen ruimte op de weg.

We zorgen voor veilige wegen in de dorpen en in het buitengebied.

Onze keuzes:

- **Fietzers en voetgangers op 1** — Fietsstraten, veilige schoolroutes en groene bermen. We richten wegen zo in dat ook fietsers en wandelaars er veilig gebruik van kunnen maken en vormen waar mogelijk straten om naar fietsstraten (auto te gast). Ook willen we actief routeplanners beïnvloeden zodat sluiproutes worden ontzien. Onder meer deze wegen willen we aanpakken:
 - Rhienderensestraat
 - Vosstraat
 - Knoevenoordstraat
 - Breestraat
 - Voorsterweg
 - Langedijk
 - Cortenoeversweg
 - Veilige snelfietsroute tussen Eerbeek en Zutphen
- **Aantrekkelijk inrichten van markante plekken en straten** — Marktplaats Brummen, Loenenseweg Eerbeek, Breestraat Empe... te veel plekken om op te noemen waar de inrichting van wegen en openbare ruimte niet goed is. We gaan voor een sfeervolle inrichting die de dorpen versterken en verkeersveiligheid bevordert.
- **Behoud van buurtbus en OV** — geen dorp zonder verbinding.
- **Modern vervoer** — meer deelauto's, laadpalen en kabelgoten aan huis.
- **Groene wegen** — bomen en hagen maken de dorpen stiller, veiliger en mooier.
- **Verkeersveiligheid op 1** — volledige herinrichting voor verkeersveiligheid:
 - Kanaalweg Eerbeek
 - Zutphensestraat Brummen
 - Loubergweg/Coldenhovenseweg Eerbeek
 - Ontsluiting nieuwbouw Empe (Van Meeuwenbergweg – Emperweg)

E. Economie met toekomst

Duurzaamheid, hergebruik en lokale ketens als basis van de moderne economie

Wij steunen ondernemers die dit werkelijkheid maken en stimuleren ondernemers om de omslag te maken naar de economie van de toekomst.

We investeren in:

- **Duurzame industrie** — we gaan voor een goed en gezond vestigingsklimaat voor veelbelovende bedrijven en zorgen daarmee ook voor werkgelegenheid. Onder meer in Eerbeek bieden we ruimte voor moderne, duurzame bedrijven.
- **Steun voor agrariërs** — de gemeente steunt agrariërs die om willen schakelen naar ecologische bedrijfsvoering.
- **Ambachtelijke ondernemers** — we bieden kansen aan creativiteit en innovatie, zoals boerenbedrijven met extra activiteiten en winkels met eigen producten. Coöperatie Voedselnetwerk IJsselmarke dragen we bijvoorbeeld een warm hart toe.
- **Groen toerisme** — klompenpaden, kleine campings en lokale producten.
- **Samenwerking tussen stad en platteland** — van voedsel tot recreatie. Brummen als voedselproducent voor de directe omgeving.
- **Afval als grondstof** — we stimuleren hergebruik, zoals in bouwmaterialen voor woningen. Uiteraard moeten materialen veilig zijn, voor staalslakken zien we bijvoorbeeld geen plek. We zorgen dat er goed toezicht is op alle (oude) stortplaatsen. En dat adequaat wordt opgetreden bij milieurampen in wording zoals aan de Doonweg met staalslakken, PFAS en andere gevaarlijke stoffen.
- **Eisen aan bedrijven die gemeente inhuurt** — We vragen van gemeentelijke (onder-) aannemers dat ze zoveel mogelijk met elektrische machines werken en duurzame materialen toepassen.
- **Actief klimaatbeleid** — we maken actief werk van het verlagen van de CO₂ uitstoot door te simuleren dat delen van de gemeente van het gas af gaan. We steunen initiatieven van inwoners en bedrijven. De gemeente gaat actief op zoek naar mogelijkheden voor collectieve duurzame energie zoals bodemenergie zon en wind.

F. Bestuur dat luistert en samenwerkt

We vertrouwen op inwoners – niet op wantrouwen.

We zoeken steeds actief contact met inwoners en lichten toe wat wel en niet kan. We willen ook leren waar het contact beter kan.

Onze aanpak:

- **Echte participatie** — inwoners doen waar mogelijk mee vanaf het begin, niet pas aan het eind. We willen de mogelijkheid onderzoeken om te gaan werken met een burgerberaad. Ook willen we dorpsmakers inzetten om de wensen en behoeften van bewoners op te halen. Met bedrijfsleven en allerlei lokale verenigingen maken we samen beleid.
- **Fusie met behoud van het goede** — we onderhandelen vanuit onze kracht en zetten in op de kansen die fusie biedt. Daarbij zijn de groene en sociale aspecten belangrijk voor ons en streven we naar een goede balans tussen wonen, werken, toerisme en natuur. Ook willen we dat de dienstverlening van de gemeente bij fusie verbetert.

- **Transparantie** — we leggen verantwoording af, ook als iets niet lukt. En we zorgen voor zo realistisch mogelijke verwachtingen, omdat het uiteindelijke besluit soms afwijkt van wat veel inwoners willen.
 - **Financieel gezond** — gemeenten hebben dreigende financiële tekorten waardoor lokale voorzieningen onder druk komen te staan. Deze voorzieningen zijn blijvend belangrijk voor ons. Met goed financieel beleid zorgen we dat realistische keuzes worden gemaakt.
-

G. GroenLinks en PvdA

Samenwerking en verbondenheid

Vanaf juni 2026 zijn GroenLinks en PvdA formeel één partij. Op lokaal niveau nemen we met twee aparte lijsten deel aan de verkiezingen. We nemen de tijd om de formele samenwerking vorm te geven. Intussen werken we al goed samen, en zullen dat ook na de verkiezingen blijven doen.

We doen dit door:

- **Samenwerking** — GroenLinks en PvdA werken al op allerlei manieren goed samen, onder meer in raad en college, en blijven dat doen.
- **Sociale en groene ambities verenigd** — we komen op voor iedereen; rijk en arm leven samen en doen mee in onze gemeente. Gezamenlijk zetten we ons in voor aantrekkelijk en betaalbaar wonen in het groene landschap van Veluwe en IJssel.